

יעקב בכר ניתן וחשוב להגיע להסכם או להסדרה עם הרגולטור

ראובן זלץ

עד שנת 2013 שימש יעקב בכר כמנכ"ל התאחדות מגדלי הבקר. 5 שנים היה בתפקיד זה ועמד מול לא מעט משברים. כיום, זמן קצר לאחר שנבחר כיו"ר שולחן הארגונים הקיבוציים, מדבר בכר על הכל. על מצב המשק הקיבוצי, ענף החלב, הרגולטורים ואינו מהסס למתוח ביקורת קשה על משרד האוצר ואומר "מתנהל בצורה חזירית קפיטליסטית" וטוען כי מאז ומעולם ההתאחדות היתה נתונה בסיכון מתמיד וקורא לכל החקלאים לקחת את עתידם בידם ולא לחכות לגזירות עתידיות. בלעדי! •

לפני כחודשיים נבחר יעקב בכר לתפקידו כיו"ר שולחן הארגונים הקיבוציים, גוף המאגד את כל המפעלים והתאגידים האזוריים ברחבי הארץ השייכים לסקטור השיתופי. במסגרת תפקידו, בכר אחראי על כל שיתופי הפעולה בין המפעלים והמוסדות ובייצוגם מול הרגולציה, הארגונים החקלאיים ועוד. יעקב בכר 35 חבר קיבוץ מענית, בן 56, נשוי ואב לארבעה ילדים. כזכור, בעברו היה מנכ"ל התאחדות מגדלי הבקר בין השנים 2008 ועד 2013. על תפקידו החדש הוא אומר "למעשה השולחן הזה מהווה את הקבינט הכלכלי החקלאי של המגזר השיתופי בשלל פעילויות והתאגדויות בתחומים החקלאיים והכלכליים מדשן בואכה חלב ביצים דגים ועבודה מול הרגולטורים".

איך היית מגדיר היום את המשק השיתופי?
"לשמחתי הרבה אנחנו כיום במקום הרבה יותר טוב וזאת לאחר שנים לא מעטות של הסדרים, משברים וחובות. ניתן לומר בוודאות כי המשק השיתופי הוא משק בצמיחה משמעותית והדבר הבולט ביותר הוא החזרה הבייתה של הדור

אי אפשר לומר לא לכל הצעת הסדר. בכר

רלוונטיים למציאות העכשווית, הפסיק להתרפק על העבר והציל את עצמו. והנה כיום צומחים לו ענפים חדשים. לדעתו אין לראות במשק השיתופי פושט רגל ערכי אלא התארגנות מחדש לנוכח השינויים בחברה ובכלכלה הישראלית. בכל מקרה, הקיבוץ החדש הוא עדיין יותר אידיאולוגי ושיתופי מכל תורת התיישבות אחרת".

אפשר להקיש מכך גם על התאחדות מגדלי הבקר?

"תראה, מגדלי הבקר לחלב כמו לא מעט סקטורים בישראל, עסקו בעצם בסדרת רפורמות ברפתות בשנים האחרונות שהראשונה והגדולה ביניהם היתה הרפורמה בתחום הגנת הסביבה. המדינה החליטה שהיא שולחת יד לכיסה וגם לכיס הרפתנים כסוג של הדדיות ודרשה להסדיר את כל נושא הגנת הסביבה וטיפול נאות בבעלי החיים, זה החל בסביבות שנת 1999 ואז התאחדות מגדלי הבקר ובראשם הרפתנים המושבים נאבקו נגד הגזירה וצעקו הצילו. מישוה היום יכול בכלל לדמיין את הרפת הישראלית ללא אותה רפורמה? וכך נאמנים לדרכם זו, בעצם מאז ומעולם, בעוד הסקטור הקיבוצי מבין את הצורך בפשרה, ביוזמה, בהסכמים ארוכי טווח הרי שלא היתה רפורמה אחת שהמושבניקים תמכו בה. אני זוכר שבשלב מסוים הוביל שר החקלאות את עיקרון נידוד המכסות שהוא עד היום המנגנון הקובע, גם אז קמו מתנגדים, התארגנו, הלכו לבג"צ שהעיקף אותם מכל המדרגות. ואני חוזר על המשפט "אתה לעולם לא נכנס לאותו נהר פעמיים" והרפתנים חייבים להבין שבעולם משתנה צריך לצפות את פני העתיד, להקדים את המאוחר ולייצר שינוי כי האלטרנטיבה שיביאו עלינו תמיד תהיה גרועה יותר".

הצעיר. הדור הצעיר חוזר ובוחר את הקיבוץ לביתו וזה מהווה כאלף עדים עדות לחברה שהתבגרה וצלחה לא מעט משברים וחיפושי דרך והיא כיום בצמיחה מתמדת. וכשבוחרים כך אנשים מרצונם הפרטי לבוא ולחלוק איתנו את חיייהם אז זה אומר הרבה מאוד עליך ועל הדרך שעשית. חשוב מאוד לציין להזכיר למי ששכח כי בתחילת שנות השמונים והתשעים הסקטור הקיבוצי היה מושא ללעג וקלס והיה נתון במשברים גדולים, מעטים הסקטורים בישראל שיצאו כך ממשבר לצמיחה כמו הסקטור הקיבוצי".

אבל עברתם דרך, הפרטה, תהליכים כואבים מאוד גם ברמה הערכית?

"כמובן, אין רפורמה ללא שינוי, כפי שאמר הרקליטוס הפילוסוף היווני "אתה לעולם לא נכנס לאותו נהר פעמיים". הוא אמר זאת בכדי להסביר שהשינוי הוא חלק בלתי נפרד מהחיים שלנו, השינוי קורה בכל תחום בחיים, המשתנה הוא הקבוע. החוכמה היא לייצר עתיד או תמונת עתיד ברורה ולחתור אליה במקום להיגרר לתמונת עתיד בערפל ושהיא תנחת עליך. ליבת העבודה חייבת להניח שאנחנו בתוך עולם תהליכי ובמקום להימצא במגננה מול רפורמות, הרי שמוטב יהיה לנו ליזום אותן בעצמנו ולהגיע אליהן מוכנים. לא נוכל להתנהל לנצח כמי שכל בוקר קמים וצועקים כי זה להם הגבינה ולבכות על העוול שנעשה לנו ומאוד יכול להיות שאכן נעשה עוול. כך למשל עלינו להפנים שאנחנו מיעוט בקרב הציבוריות הישראלית ולהפסיק להטיף מוסר לכל העולם. לזהות מראש את הבעיות הנמצאות אצלנו בפנים ומוטב שאנחנו ניתן להם מענה כי אם זה יגיע מבחוץ, תמיד המענה יהיה גרוע יותר. לדעתי הסקטור הקיבוצי הוא דוגמה מופת לסקטור שנקלע למשבר עמוק, נפרד מערכים שלא היו

חברת א.ב. מתכננים

לכבוד הכנס השנתי ה-31 למדעי הבקר
אתכם לאורך כל הדרך!

דרך מנחם בגין 116, תל אביב, ת.ד. 25256, מיקוד 6125102
טל. 03-6233777, פקס. 03-6233700, ronen@abt.co.il

צריך הסדר שיבטיח את הרפת לעשור הבא

לבכר יש אג'נדה מסודרת בכל תחום הכלכלה החקלאית והקיבוצית ולדעתו אין בכלל ספק כי החקלאים הם אלה שחייבים להוביל את כל המהלכים לשינוי, כי האלטרנטיבה גרועה הרבה יותר, בטח אל מול משרד אוצר אנטי חקלאי לדבריו.

אז איך אתה רואה את הדברים כיום?

"נדמה לי שהולכת ומתגבשת הבנה והסכמה כי צריך לערוך סדרה של שיפורים או לחילופין לסגת מהמתווה. אני סומך את ידי לחלוטין על מנכ"ל ההתאחדות והנהלת ההתאחדות שיידעו לנווט את הספינה. ההתאחדות הינו גוף מקצועי ולדעתי עדיף לייצר את הטיימינג הנוכחי ולהגיע להסדר שיבטיח את העשור הבא. בהקשר הזה אני לא מדבר רק על חלב, יש סדרה גדולה של נושאים בהשקה בין המדינה לבין הסקטור החקלאי התיישבותי והגיע הזמן ללכת על הסדר רחב המאפשר שקט תעשייתי בהיבטים של חלב, מים, קרקע, בינוי, בשר, עופות ועוד. דומה כי ההתעסקות בנו הפכה להיות שיגעון של אנשי אגף התקציבים והם יהיו חייב להיגמל ממנה. הבשורות לאזרח הישראלי ברמת יוקר המחיה בעקבות רפורמות בסקטור החקלאי לא היו גדולות ולעומת זאת פגעו בנו מאוד. רפורמה בהובלה ובשותפות כן, רפורמה חד צדדית לעולם לא וזה נכון לכל תחום".

במה שונה ההתאחדות כיום מההתאחדות שאתה עמדת בראשה?

"לדעתי היא מנוהלת פנימה בצורה מעולה יותר מאשר בזמני, היא מקצועית יותר. בתקופתי החיכוך בין הרפתות המשפחתיות להתאחדות הגיע לשיא בתקופת מתווה לוקר. המתח פחת באופן משמעותי אצל אביתר ואז היה צורך בהסכם נוסף לאחר מתווה לוקר ואז חזרנו לאותה נקודה. ההתאחדות נמצאת בסיכון מתמיד של הקוראים עליה תגר וכנראה בכל נקודת זמן שההתאחדות תידרש לרפורמה כל שהיא, שוב נמצא את עצמנו מול מחלוקת קשות ומאבקים פנימיים המחלישים את כוחנו וגורמים נזק בל יתואר וזה בכלל לא קשור מי עומד בראש ההתאחדות".

הענף עוד עשיר שנים?

"תזכור שכל התחזיות האפוקליפטיות לא באמת קרו, ענף החלב היה ונשאר סקטור משמעותי בהתיישבות ובכלכלה הישראלית. אבל כאן נכנס עיקרון המידתיות והרפתנים לא יכולים לומר לא לכל הסדר כי הם ימצאו את עצמם מול שוקת שבורה, תרתי משמע. ענף החלב לדעתי יעבור עוד מהפכה טכנולוגית, הרובוטיקה תחדור למשק השיתופי במהלך העשור והיא עשויה לחולל תמורות בנושאי כוח אדם ועובדים זרים בענף. תשמע, מעבר לזה אני שב וחוזר, חייבים לשמור על חוק החלב, הוא אבן היסוד לענף כולו".

איך אתה רואה את הרפת הקיבוצית מול המושבית והקונפליקטים השבים וצצים?

"תשמע, יש מכנים משותפים בין שני הסקטורים אבל אין זהות אינטרסים, וכאן עולה שאלה משמעותית, בנושא קצב הפורשים בסקטור המשפחתי והיכולת של הנשאים לרכוש ולהכיל את המכסות המתפנות. כל זמן שהם יתנו לזה תשובה, הרי שבסוף הרפת המשפחתית תוכל להמשיך ולהתקיים. לדעתי מגיע הזמן לדון על בחינת החיץ בין הקיבוצים למושבים בנושא העברת מכסות, כל זמן שכל סקטור ידע להכיל את פורשיו אני בעד השארת המצב העכשווי אך במקרה שהסקטור אחד לא יידע לרכוש ולהכיל את החלב של פורשיו יש לאפשר זאת לסקטור השני אחרת ניקלע למחסור ויהיה צורך ביבוא. חשוב לי לציין כי זוהי רק דוגמא שעלינו ליזום אותה ולהיערך לקראת מצב עתידי".

לסיום, המשק החקלאי שיתופי לאן?

"יותר שיתופי פעולה, העמקת היתרון של יתרון, רכישות משותפות, שימוש בידע הנצבר, הגברת המימון למיזמים חקלאיים כמו גם תמיכה במחקר המתעמת עם הדרך הקפיטליסטית החזירית בניצוחו של אגף התקציבים באוצר. אתן לך דוגמא אחת לדרכו המעוותת של האוצר, הם זועקים על יוקר המחיה, לאחרונה התבשרנו על מחסור בחמאה ישראלית מכיוון שהרפתנים לא קיבלו מספיק מכסות לייצר חמאה. כתוצאה מכך, המדינה הפעילה את היבוא וראה זה פלא, החמאה עולה כיום פי 3 מהמחיר הרגיל והחמאה המיובאת אינה טעימה לחיך הישראלי. האוצר בטמטומו הזיק לרפתנים כי הוא ידוע כשונא חקלאים אך הבעיה היא כפולה, הוא גם הזיק לנו וגם מחר במחיר מופקע פי 3. אותו כנ"ל ניתן לומר על מחיר הבשר האדום ויש עוד דוגמאות לרוב. לצערי הסקטור החקלאי מתנהל מול משרד אוצר הפועל על אוטומט וכלל אינו תורם להפחת יוקר המחיה אלא רק לפגיעה הולכת וגדלה בחקלאים". ▲

יש סדרה גדולה של נושאים בהשקה בין המדינה לבין הסקטור החקלאי התיישבותי והגיע הזמן ללכת על הסדר רחב המאפשר שקט תעשייתי בהיבטים של חלב, מים, קרקע, בינוי, בשר, עופות ועוד. דומה כי ההתעסקות בנו הפכה להיות שיגעון של אגף התקציבים ואנשי האגף יהיו חייבים להיגמל ממנה

היית מנכ"ל ההתאחדות, על מה לדעתך אסור לוותר בשום מו"מ עתידי?

"תראה, ללא ספק אין לוותר על עקרונות חוק החלב, מנגנון מחיר המטרה ועיקרון התכנון, כמו גם ריסון הייבוא, מעבר לזה ניתן וחשוב להגיע להסדרה עם הרגולטור. ניתן לדבר על מינונים ובתנאי שנקבל יציבות, החקלאות זקוקה וחייבת יציבות, הן להשקעות, תכנון לטווח ארך והדור הבא של החקלאים".